

Uponyaji wa Uchawi, Itikadi za Kijamii, Mitishamba na Ndoa za Wake Wengi

Semina za wachungaji za hivi majuzi Afrika zimedhihirisha kuna athari fulani zinazoathiri watu katika mada hii ya ukombozi ambazo ni maalum kwa bara la Afrika.

Uganga , Uchawi na Utabibu wa Kienyeji

Mtu akimwendea au kupelekwa kwa mganga yeye mwenyewe au pamoja na wazazi wake au ikiwa vizazi vilivyotangulia viliwahi kumwendea mganga , mara hiyo huwa amepkoea pepo wa uganga anayeambatana na ufukara na kujitakia kifo. Mtu huyu husumbuka na kujidunisha, kutojipenda na kukata tama ya maisha. Katika kutibiwa mtu aweza kuchanjwa katika maeneo mbalimbali ya mwili ambapo anafanya mapatano ya damu na giza. Mapatano haya yanamfunga mtu na kuzuia kuwekwa huru kwake. Pengine katika tukio lile anatoa kafara ya mnyama na kupewa hirizi au aina ya chombo cha kumlinda. Mganga husema dua fulani au kumuapiza kiapo fulani na kumnyweshwa dawa au maji fulani ya-liyoandaliwa kwa sababu hiyo.

Matokeo ya vitendo hivyo huleta madhara makuu kama vile utasa, uka-haba,. Kuharibu mimba, kutangatanga, kupoteza ajira kusikoweza kuelezeka, mahusiano yanayotatanisha na hata talaka. Wanaume wanaweza kuonyesha upungufu wa nguvu za kiume, kufilisika, hasira, ukatili na usherati. Laana hii ya kizazi hupokezwa hadi pale toba na kuvunjwa kwake kutakapotekelzwa. (Kutoka 20:6)

Yapasa ieleweke kuwa sababu kuu ya waafrika kuwatembelea waganga ni uhaba wa madaktari waliofuzu. Utapata katika maeneo mengi kuna daktari mmoja kwa watu 5000 na zaidi hasa ukitembelea sehemu za mashambani zilizo mbali na miji mikuu. La ziada ni kuwa ili mtu atibiwe mpaka alipe ada zote za matibabu. Hivyo basi kwa jamii zinazosumbukia mahitaji ya chakula, hii hali huleta uzito mkuu kwa mapato ya jamii.

Mama asiyejua anampeleka mtoto aliye mahututi kwa mganga ambaye humtibu na hali yake kuimarika lakini ndani yake huwa mmeingia roho ya giza. Hali hii huambatana na motto Yule maisha yake yote hadi anapokombolewa. Waganga hawa huwa ni marafiki wa jamii na watu walioheshimika na kuaminiwa kuwa wanatimiza jukumu muhimu. Iwe ni tabibu wa kienyeji au mganga matokeo yote huwa ni kumuingizia giza mtu anayekwenda kutibiwa.

Kina mama walio tasa hudharauliwa na kutothaminiwa, hali huwaelekeza kwa waganga ambao huwapa madawa ya kunywa na kuwanenea dua fulani ili wa-weze kupata watoto. Baada ya miezi tisa hujifungua mtoto ambaye hubeba laa-na pamoja na mamaye. Utasa ni ishara mojawapo ya kuwepo kwa agano la da-mu na kurogwa.

Tabibu wa kienyeji, manabii na watazamiaji wa kiroho hutafutwa na wa-tu ambao marasdhi yao hayana tiba ya hospitali. Sikitiko ni kuwa utabibu huu huambatana na uchawi na laana zinazomfuata mtu maisha yake yote. Wengine hutumia nguvu za giza ili kuwatoa pepo waliowakalia wateja wao. Mfano wa mama fulani aliyemwendea tabibu wa namna hii aliyemwambia avue mava-zi yote na kumuogesa kwa maziwa na dawa za kienyeji. Mama huyu alilazi-mishwa kuzunguka akitazama pembe nne za nchi huku akitsema dua fulani. Baadaye alipewa mshumaa uliobarikiwa na kuambiwa afanye maombi had mshumaa uishe huku marafiki zake wakipewa chumvi wale eti kuvunja laana walizokuwa nazo. Kwa tendo hili alifungua mlango kwa nguvu za giza kuingia ndani ya roho yake. Pepo hawa hufurahia sana kuchukua mamlaka na kumtawala mtu aliyewaruhusu waingie ndani yake. Hata kama mtu hajawahi kuwatembelea waganga, yawezekana vizazi vilivyotangulia vimefanya hivyo. Hii inam-lazimu mtu kujipeleleza na kutubu kwa niaba ya vizazi vilivyotangulia hasa ikiwa hujui kilichofanyika hapo awali.

Itikadi/Tamaduni za Kijamii

1. **Kuzaliwa:** mtoto anapozaliwa katika jamii hupitia sherehe ya kupewa jina ambayo inajumuisha kuchinjwa kwa mifugo, matambiko fulani, kunyolewa nywele, kutemewa mate, kuvishwa hirizi au kinga fulani kiunoni au kwenye kidole, kuchanjwa n.k. makaribisho anayopewa mtoto Yule kwenye kabila au jamii yao yaweza kujumuisha itikadi ambazo zinamfunga na kumtia nguvu za kikabila ambazo ni za gi-za.matambiko yote yanayofanyika humtia mtoto Yule katika kifungo asichostahili ikizingatiwa majina anayopewa.

Kupashwa tohara: kipindi cha kubalehe cha mtoto hujumuisha tamaduni za kuwapasha tohara na kuwafundisha mambo fulani ya kimsingi ya jamii yao. Kutahiri kuna kumwaga damu ambalo ni agano na vizazi vilivyotangulia. Baadhi ya vinywaji, mizizi na matambiko yanayofanywa huwa yanaingiza giza katika wale wanaopashwa tohara. Kuchinjiwa mifugo, kutengwa kwa matohara, vinywaji vikali, nyimbo na silaha wanazopewa pamoja na tabia wanazofunzwa zaweza kuleta athari za kipepo ndani ya maisha ya matohara.

- Baada ya kupashwa tohara, matohara huachiwa jukumu la utu uzima kama kujumuika katika matendo ya ngono na hata kuwa na wapenzi wengi. Kiburi cha kikabila na chuki ya jamii nyingine hukuzwa ndani ya matohara. Mabinti huhusishwa katika maagano yanayowaletea matatizo wakati wa kuolewa na ndani ya ndoa zao.
2. **Sherehe za Ndoa:** katika tamaduni nyingine wakati wa kuozwa, kuna kuapishwa kwa kutumia vifungo na maneno ya wahenga waliotangulia. Wengine hutemewa mate na wazee na hata pombe au aina fulani ya maneno kusemwa juu yao ambayo yana athari kubwa kwa ndoa yao na maisha yao ya kijamii weanapoanza ndoa yao. Usherati, utasa na hata kuharibu mimba vyaweza kutokana na vile ambavyo wanandoa wanaingia kwenye nyumba yao na maingiliano ya jamii zao mbili katika sherehe za kitamaduni za ndoa.
 3. **Wafanyibiashara:** baadhi ya wafanyibiashara hupeana biashara yao au baadhi ya vitu watakovyotumia kwenye biashara ili vifanyiwe itikadi za kienyeji kuvutia wateja. Sherehe hizi hujumuisha kuchinjwa kwa mifugo kama kafara na maagano ya damu. Wengine hupewa aina fulani ya ulinzi aidha kutumia wanyama au hata vitu vya kipepo ilikunufaisha biashara zao. Kwengineko watu hutoa watoto wao au sadaka ya binadamu wengine ili biashara zao zinawiri.
 5. **Vyombo vya Kienyeji:** wengine hupewa mishipi, mavazi, mikufu, ngozi, vikapu, shanga, mifupa au marembo ya kienyeji lakini yaliyo na uhusiano fulani na nguvu za giza. Zawadi za vyombo vya kienyeji kama viti, vibuyu, marembo ya nyumba, miiko, mikuki, visu na kadhalika vyaweza kuwa na uhusiano usieleweka na ulimwengu wa giza. Watalii hununua vitu vya kienyeji na kuvipeleka nyumbani bila kujua asili yake.
 6. **Sherehe za kitamaduni/kikabila:** kutoka Kenya zinajumuisha kutoa kafara, ibada ya wahenga ambazo ni kinyume ya mapenzi ya Mungu. Sherehe ya : **Nc'wala**— inayofanywa na kabila la Wangooni wa kusini mwa Afrika na **Mutomboko**— kule Zambia na Zimbabwe na **Kuomboka**— ya kabila la WaLozi ni baadhi ya sherehe tunazizungumzia hapa.
 7. **Sherehe za maziko:** kutakaswa kwa mfiwa wakati mumewe au mkewe anapokufa kupitia ngono na jamaa wa karibu wa marehemu.
 8. **majina ya Kurithiwa:** kumtaja mtoto jina la mtu alikufa zamani ili arithi tabia na hulka ya jamaa huyo.

- 9. Uislamu:** mtu aliyekuwa muislamu anapobadili dini yake na kuwa mkristo, huwa ana laana ya uislamu ambayo yapasa ivunjwe kwa jina la Yesu. Laana hii yaweza ikawa imejiendeleza kutoka kizazi kimoja hadi chengine.

Ndoa za Wake Wengi

Ndoa za wake wengi zinakubaliwa Afrika. Hivyo basi si ajabu kwa mtu anayetafuta kuombewa kuwa na chimbuko lake katika jamii ambamo kuna ndoa za wake wengi. Matokeo ya tendo hili ni roho ya kukataliwa, tama, uzinzi, talaka, uyatima, kutangatanga, na utamaushi. Mtafutaji huwa na shida ya kuhifadhi ajira, mahusiano, na tabia kutanga tanga. Wana wepesi wa kuangukia usherati na hali hii huendelea hadi laana hii ivunjwe.

Uzinzi umeshamiri Afrika na kueneza ukimwi kutokana na watu kuwa na wapenzi wengi. Mke huonekana kama mtumwa au hata mfanyakazi badala ya mwenzi. Wanawake wengi hawawezi kupata ajira au kupandishwa cheo pasipo kutumiwa kimapenzi.

Kukataliwa

mada ya kukataliwa limershughulikiwa vilivyo kwenye sura nyingine, lakini hata hivyo ni vyema kutaja kifupi hapa vile inaathiri waafrika. Kutokana na roho za uchawi na ndoa za wake wengi, roho ya kukataliwa hujidhirisha kwa wengi wanatafuta maombi ya kukombolewa na uponyaji. Roho ya kukataliwa huambatana na roho ya ndoa za wake wengi. Roho ya uyatima na kutangatanga pia hujidhirisha kwa kukataliwa. mwanamume anapomtwa mjakazi, huyo mjakazi huvamiwa na roho ya kukataliwa.

Ufukara

Kwa kuwa kusudi la giza ni kuuu, kuharibu na kuiba (Yohana 10:10) si ajabu roho ya ufukara kuambatana na uchawi na ndoa za wake wengi. Tuseme kuwa kabla ya kuzungumzia mada ya ufanisi, lazima roho za giza ziondolewe ili Baraka za Bwana zipate nafasi ya kusambaa kwa mtafutaji. Afrika ina tamaduni ya ufukara, njaa na haja nyingi ambazo ni lazima zishughulikiwe ndio ahadi za Mungu za utele zipatikane.

Afrika imeshamiri kwa kuwepo kwa umasikini, njaa na haja za kila aina. Hali hii husababishwa na urathi na kuchangiwa na roho ya uchawi, ndoa za wake wengi na kukataliwa. Hata hivyo pepo wa giza wanapotolewa, mhitahi anaweza kuelimishwa kuhusu matakwa ya Mungu yaliyo katika maandiko ili apokee ahadi za Mungu za utele.

Ombi la Uchawi, Tamaduni za Kijamii na Utabibu wa Kienyeji

Maombi ya kufunguliwa kwa wale walioathiriwa na mambo haya yanafana. Kama yalivyo maombi mengine yapasa muombaji amuongoze mtafutaji kurudia maombi haya. Mtafutaji aelimishwe juu ya milango iliyo wazi na jinsi ya kuifunga. Mtafutaji achukue nafasi ya vizazi vilivyotangulia, kutubu kwa niaba yao . ombi la kwanza liwe la kuombea uchawi ndipo lifuatwe na lile la ndoa za wake wengi.

Mfano wa Sala:

Bwana Yesu, nashukuru kwa kunifia msalabani. Nilipewa kipawa cha Roho Mtakatifu na damu yake ya thamani kunifinika. Nachukua uweza alionipa kinyume cha nguvu za giza na kusimama kwa nafasi ya vizazi vilivyotangulia kwa kuhusika katika uchawi, itikadi za kienyeji na utabibu wa kienyeji. Naomba msamaha kwa niaba yao kama Daudi alivyotubu kwa niaba ya Sauli (2 Sam 21:1-6). Nakiri kwa niaba yao ili dhambi zao zisamehewe na mimi niwekwe huru kutokana na kifungo hicho. Nifunike na damu yako na uuweke msalaba wa Yesu kati yangu na vizazi vilivyotangulia (Iwapo mtafutaji amewaenda wanga yapasa atubu dhambi zake hapa)

Baba mwenye enzi, Nazikana na kukataa kila roho za giza, uchawi, itikadi za kijamii na utabibu wa kienyeji. Nazichukua haki zote za kiroho na ruhusa niliyompa shetani na kumrudishia Yesu. Nakiri nitamfuata Yesu pekee. Nachagua nuro maishani mwangu na kuamuru roho za giza zihame katika jina la Yesu. Nadai kuwa huru kwa Jina la Yesu – Amin

Iwapo mtafutaji alichanjwa alipomwenda mganga na kufanya agano la damu itapasa atumie mafuta ya kutia wakfu ili kubadili maagano hayo kuwa na Kristo. Ajipake mafuta na kuomba ombi lifuatalo:

Bwana Yesu, ninakuja kinyume cha maagano yaliyofanywa na shetani. Najipaka mafuta na kudai maagano hayo yabadilishwe na kuwa pamoja na Yesu. Naomba haya yote kwa jina la Yesu – Amin

Ombi la Ndoa ya Wake Wengi

Bwana Yesu, nashukuru kwa kunifia msalabani. Nilipewa kipawa cha Roho Mtakatifu na damu yake ya thamani kunifinika. Nachukua uweza alionipa kinyume cha nguvu za giza na kusimama kwa nafasi ya vizazi vilivyotangulia kwa kuhusika katika ndoa za wake wengi. Naomba msamaha kwa niaba yao kama Daudi alivyotubu kwa niaba ya Sauli (2 Sam 21:1-6). Nakiri kwa niaba yao ili dhambi zao zisamehewe na mimi niwekwe huru kutokana na kifungo hicho. Nifunike na damu yako na uuweke msalaba wa Yesu kati yangu na vizazi vilivyotangulia (Iwapo mtafutaji amehusika katika ndoa za wake wengi yapasa atubu dhambi zake hapa)

Baba Mwenye enzi, Nazikana na kukataa kila roho za ndoa za wake wengi. Nazichukua haki zote za kiroho na ruhusa niliyompa shetani na kumrudishia Yesu. Nakiri nitamfuata Yesu pekee. Nachagua nuru maishani mwangu na kuamuru roho za giza zihame katika jina la Yesu. Nadai kuwa huru kwa Jina la Yesu – Amin

(Iwapo mhitaji amehusika katika ndoa wake wengi, zinaa au uzinzi wa aina yeyote yapasa akiri na kutubu dhambi zake mwenyewe)